

... "and that government of the people, by the people, for the people, shall not perish from the earth."

—Abraham Lincoln

DRAUGAS

THE LITHUANIAN DAILY FRIEND

DRAUGAS
The Lithuanian Daily Friend
PUBLISHED BY THE LITHUANIAN
CATHOLIC PRESS SOCIETY
2334 So. Oakley Ave., Chicago, Illinois
Telephone Canal 8010—8011

The most influential Lithuanian Daily in America

No. 214

3c a Copy

Chicago, Illinois, Pirmadienis, Rugsėjo (Sept.) 14 d., 1942

Kaina 3c

Vol. XXVI

KRUVINOS KOVOS STALINOGRADO FRONTE

Šiurpūs lietuvių tremtinio, grįžusio nuo Ledinuotojo vandenyno, pergyvenimai

Pasikalbėjimas su dr. M. Deveniu, grįžusiu iš ištremimo Rusijoje

Rašo A. Vaičiulaitis, "Draugo" specialus korespondentas

Dr. Mykolas Devenis, kai jį pamačiau, jau trečia diena buvo grįžęs į Jungtines Valstybes po ilgą ištremimo ir kalnimo mėnesių. Nudėjęs nuo saulės, nes pasiekė jis Dėdės Samo kraštą po kelionių per karštas žemes — Persiją, Indiją, Iraką, ligi pačių atogrąžų. Ir keista: jisai pateko į karštas šalis iš pačių šalčiausių — nuo Ledinuotojo vandenyno pakraščio, kur žemė be sniego išbūva tik porą mėnesių.

Po visų vargų Dr. M. Devenis neatrodo nustojęs energijos, noro dirbti, kurti ateitį. Kai baigus mums šį pasikalbėjimą Waterbury, jisai štai nuvažiavo teirautis dėl darbo, dėl praktikos šiame krašte. Jisai jau spėjo nugabenti savo sūnų į mokyklą Massachusetts valstybėje, pasikalbėti su Waterburio laikraštinkais, kurie jo ir šeimos atvaizdus išspausdino pirmam puslapyje su ilgais aprašymais, su stambiomis antraštėmis. Ir nenuostabu: juk tikrai įdomu patirti žinių ir įspūdžių iš žmogaus, kuris ištrūko iš tokio sunkaus ištremimo — iš to ištremimo, kur tūkstančiai mūsų brolių ir seserų vargsta be saulės, be šviesos, be tinkamo maisto ir drabužių.

Jis yra vienas iš tų tremtinių, kurie mūsų tautos lapuose turi būti atžymėti garbės raidėmis.

Dr. M. Devenis sako: — Būdamas ištremime, aš nenustojau energijos ir vilties, nes žinojau, kad mano žmona ir vaikai yra Amerikoje. Tai mane palaikė. Buvau tikras, kad Jungtinėse Valstybėse mano šeimai nieko blogo neatsitiks.

Ir tikrai: duktė Daliutė linksma šokinėja po kambarius, po dviejų su viršum metų vėl pamačius tėtį, ir man rodo iš Persijos parvežtą kepurę — mėlyną, su žeriniomis žvaigždėmis.

— Kad žmona Amerikoje, sužinojau būdamas kalyje, Ukmergėje. Vieną dieną ten radau ant grindų raudant ūkininką, naujai atvartą. Atsigrėžė jis į mane ir pažino: "Ogi tai daktaras Devenis! Mes prašymus rašėm, kad jus pa-

leistų... Bet ar žinote, kad jūsų žmona su vaikais jau Amerikoje?"

— Štai ir jūs dabar čia. Savųjų tarpe, — tariau. — Ar New Yorke nesimatėt su laikraščių atstovais, su mūsų žmonėmis?

— Išlipęs iš laivo, radau už valandos traukinį į Waterbury ir išvažiavau, pas savo šeimą.

— Tai labai laukė...

— Visai ne... kadangi nieko nežinojo. Mane sužinojo esant Amerikoje, kai atidūrė duris ir pamatė ten mane bestovint...

— Viešpatie, tai nustebom! — dar ir dabar negalėjo atsistebėti ponias Devenienė.

— Kada gi pirmą kartą patekote į Ameriką? Esate juk gimęs Lietuvoje, apie Ukmergę.

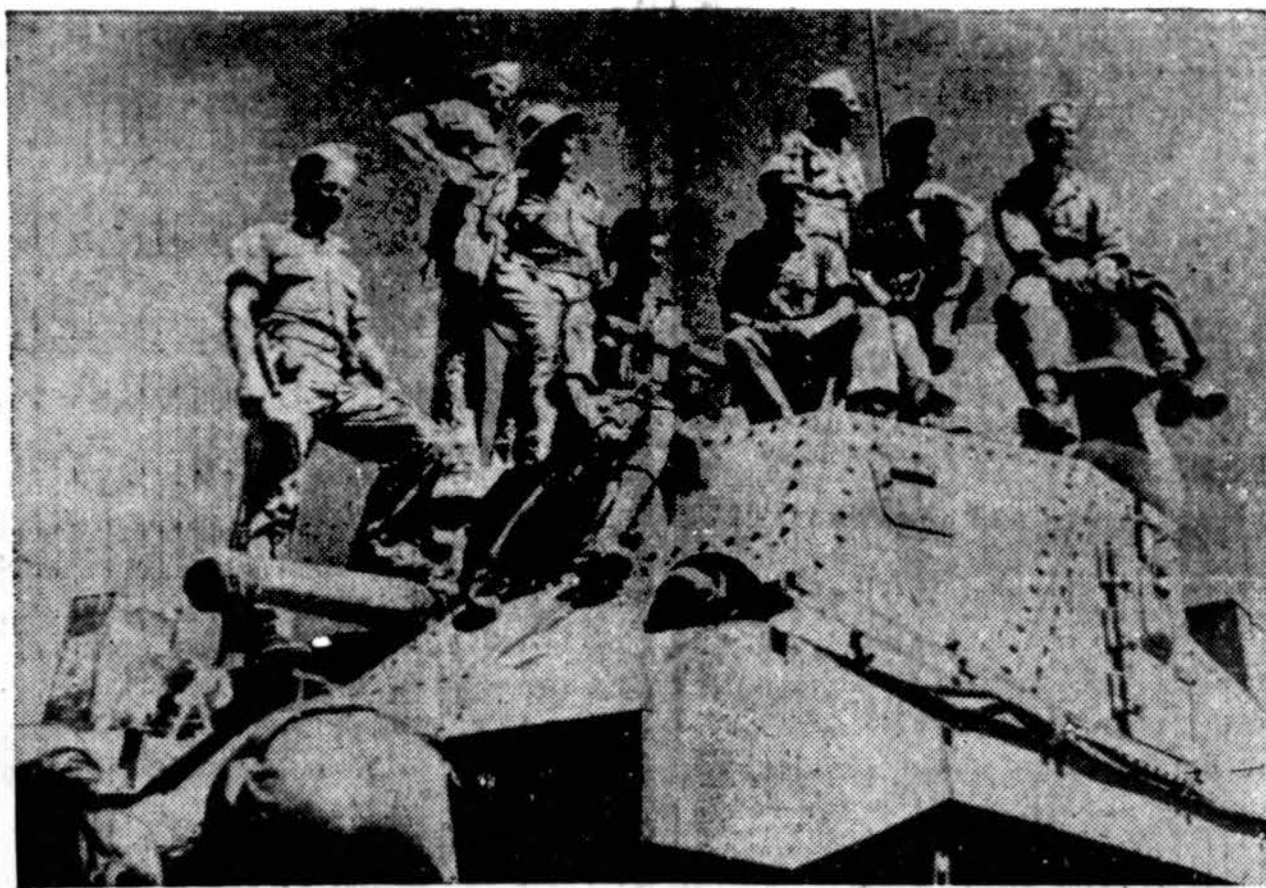
— Tikra teisybė. Į Ameriką atvažiavau 1914 m. ir čia baigiau medicinos mokslus Yale universitete. Praktikavau Waterbury ligi 1930 m., kada grįžau į Lietuvą. Amerikos pilietybę gavau 1920 metais. Lietuvoje, Ukmergės apylinkėse, turėjau ūkį. Ten užsiimdavau ir praktika.

— Kaip tad patekote į bolševikų kalėjimą.

— 1940 metų liepos 22 dieną iš Kauno grįžau į ūkį, kur netrukus prisistatė du slaptosios policijos agentai. Jie pasakė turį padaryti kratą, nes pas mane gali būti ginklų. Ginklų nerado, bet man pasakė, kad rengčiausi su jais važiuoti: "Nuvažiuosim į Ukmergę, ten pasiaiškinsi saugumui, o už pusės valandos grįši." Bet grįžti niekados negrįžau. Ukmergėje be tardymo laikė ligi lapkričio pabaigos.

Tardyti pradėjo lapkričio mėn. Kadangi Ukmergės kalėjimas, kur mes buvom uždaryti, buvo visai naujas, tad labai šlapio. Nuo didelės drėgmės po mumis supelijo čiūžiniai. Iš pradžių negalima buvo atidaryti langelio ir įsileisti bent kiek gryno oro. Daugiausia, tardant, klausinėjo, kaip įsigijau pinigų ūkiui. Sprendimane ir pažino: "Ogi tai daktaras Devenis! Mes pra-

AMERIKIEČIAI GEN. ROMMEL EGIPTĖ KELIA KARSTĮ

("Draugas" Acme telephoto)

Amerikiečių tanko įgula Egipte gyvai veikia prieš Rommelio kariuomenę Afrikoje ir kelia Rommeliui karstį. Viršuje amerikiečiai ant tanko, kur tai Egipto smiltynuose. Juodomis kepurėmis britų kariai.

Daugiau kaip 200,000 dalyvavo Šventos Valandos iškilmėse Chicagoje

Chicago arkivyskupijos Sv. Vardo Draugijų Unijos surengtose Šventos Valandos iškilmėse vakar vakarą Soldier Field, Grant parke, dalyvavo daugiau kaip 200,000 žmonių. Religinė ir patrijoti-

nė tūkstantinių minių demonstracija buvo giliai įspūdinga. Bendrai su katalikais daug ir nekatalikų meldėsi, kad Visagalis Dievas pagreitintų Amerikai karo laimėjimą, teisingą ir patvarią taiką ir visai žmonijai ramybę. Melstasi, kad karo tarhyboje esantieji vyrai sveiki grįžtų namo pas savo namiškius.

Vokiečiai veržiasi Batumo link

MASKVA, rugs. 13. — Sovietų karo vadovybė pareiškia, kad iš Juodosios jūros fronto nieko nauja nepranešta, kai rusai Novorossiiską evakuavo.

Spėjama, kad iš ten vokiečiai veržiasi Batumo link per Tuapse. Batumas nuo Novorossiisko yra už 75 mylių pietų link. Visu pajūriu eina geležinkelis. Iš Batumo yra geležinkelis į Tiflisą, sovietų Gruzijoje.

LONDONAS, rugs. 13. — Iš Berlyno per radiją, pranešta, kad Liege, Belgijoje, du traukiniai susidaužė priešakiais. 14 asmenų žuvo ir daugiau kaip 100 sužeista.

me sėdėjo burmistras Rėklaitis, mokyklų inspektorius Cibulskis, Kedainių apskr. virš. Šostakas, Šimkevičius, kuris pamišo...

— Bet juk buvot Amerikos pilietis...

— Bolševikai sakė: "Kad Amerikos pilietis, tai manai, jog nieko nepadarys tau." "Kas mums Amerika," jie dar pridėjo.

(Rytoj "Drauge" tilps šio pasikalbėjimo tęsinys, kur patirsite kaip gyvena lietuviai tremtiniai Rusijoje).

GUMOS TAUPYMU ADMINISTRATORIUS

WASHINGTON, rugs. 13. — Prez. Rooseveltas pranešė, kad pirmadienį (rytoj) bus inauguruota Barucho raporto pasiūlymu gumos konservacijos programa. Prezidentas pareiškė, kad bus rasti atitinkami metodai priversti autoistus važiuoti greitį apriboti 35 myliomis per valandą.

Donald M. Nelson, karo gamybos boardo pirmininkas, pasitaręs su prezidentu paskirs gumos konservacijos administratorių.

Gazolino racijonavimas visoje šalyje bus vykdomas netuoja, bet kai bus sudaryta atitinkama mašinerija, sakė prezidentas. Ir racijonavimas nebus nacionalis, kaip spauda klaidingai pranešė, bet bus "mailinis".

Galimas daiktas, kad automobiliais važinėjimas per vienerius metus bus nustatytas tik iki 5,000 mylių. Šiam kiekiui mylių, ne daugiau, bus leista ir gazolino įsigyti. Tas ir bus "mailinis" racijonavimas.

Suimtas ieškotas kareivis žudikas

SANTA MARIA, Cal., rugsėjo 13. — Areštuotas Robert Bailey, 21 m. amž. dezerteras iš armijos, kaltinamas dviejų moterų iš Kenosha, Wis., nužudymu. Anot vietos distrikto prokuroro, Weldon, suimtas prisipažino nužudęs moteris.

Čia jis atvažiavo vienos nužudytos moters automobilį, kuriame rasta nužudytųjų moterų drabužiai. Bus grąžintas į Wisconsiną. Jo pėdsakiai susekti, kai jis Le Sueur, Minn., išeitė

Rusams pasitraukimas iš miesto neįmanomas; tiltai sugriauti

Maskva pripažįsta netekusi

Novorossiisko — Juodosios jūros uosto

MASKVA, rugs. 12. — Sovietų armija Stalingradą atkakliai gina nuo besiveržiančios miestan milijoninės vokiečių kariuomenės ir vokiečių eilėse sukeliami milžiniški nuostoliai, anot apturimų raportų.

Kiek anksčiau pranešta, kad sovietų armijos vadovybė Stalingrado gynėjams įsakiusi kovoti iki paskutiniųjų, nes pasitraukimas iš miesto neįmanomas. Vadų įsakymu sunaikinti visi per Volgos upę tiltai, laivai ir valtyys, tad gynėjai iš miesto negali atsimesti į rytinį Volgos šoną. Dėl to miestą paribiais vyksta kruviniausios kautynės.

Yra žinių, kad vokiečiai pasiekė Volgos pakrantes netik šiauriniame Stalingrado šone, bet ir vakariniame. Tad miestas apsaustas iš trijų šonų — pietų, vakarų ir šiaurų. Rytiniam miesto šone — Volga.

Sovietų karo vadovybė šiaandien pripažino, kad rusai neteko Novorossiisko uosto — paskutinės laivyno bazės Juodosios jūros pakrantėse. Sako, rusai po ilgų aršių kovų uostą ir miestą apleidė.

Japonai bando atgauti pozicijas Solomon salose; tai veltus jų žygis

WASHINGTON, rugs. 13. — Laivyno departamentas praneša, kad sulgy apturimų raportų japonai visą laiką stengiasi atsikovoti savo pozicijas Solomon salose, ypač Guadalcanal saloje. Paskutinėmis dienomis japonų bombonešiai ir koviniai lėktuvai kasdien bandė atakuoti amerikiečių pozicijas. Tačiau prieš visos pastangos sukoneveiktos.

Praeitą trečiadienį, pasakui ketvirtadienį ir penktadienį japonai bombonešiais ir koviniais lėktuvais susimetė atakuoti amerikiečių pozicijas. 15 bombonešių ir 5 koviniai lėktuvai numušta. Solomon salose iki šiolai iš viso 143 japonų lėktuvai sunaikinta.

Be to, japonų karo laivai dažnai be pasisekimo apšaudė amerikiečių įsitvirtinimus. Keletas prieš mažesnių laivų sunaikinta.

VICHY, Prancūzija, rugs. 13. — Premjero Lavalio vyriausybė pranešė, kad antinacis teroristas teisme nušovė pirmininkaujantį teisėją Le Brasse. Velioniui surengtos valstybinės laidotuvės.

vienos nužudytos moters čekį.

Nužudytos moters yra: Miss Neil Pietrangeli, 25 m., ir Miss Dorothy Baun, 32 m. amž., abi socialinės darbuotojos.

Sovietai labiausia susirūpinę Stalingrado likimu.

Armijos laikraštis "Krasnaja Zvezda" pareiškia: "Rusams, apleisti Stalingradą neįmanoma, nes atsimesti nėra kelių. Gynėjai turi ginti miestą."

MASKVA, rugs. 13. — Stalingrado pietvakarinio šono vienam bare rusai atsimetė atgal neatlaikę masinio motorizuotų vokiečių jėgų spaudimo. Bet kituose šonuose nepasitraukia iš pozicijų ir kai kur vokiečius atgal atbloškia.

Karo vadovybė praneša, kad praėjusiomis keliomis dienomis apie 10,000 vokiečių nukauta Stalingrado fronte. Be to, kiti 5,000 vokiečių nukauta, arba sužeista Volkovo fronte, Leningrado pietryčiuose.

Sovietai pripažįsta, kad Stalingrado pietvakaruose vokiečiai įlaužė rusų liniją ir gynėjai pasitraukė iš vienos apylinkės. Bet kitais šonais vyksta aršios kovos.

Kaukaze pasirodė pirmasis šiemet sniegas ir tas daug kliudo vokiečių žygiams.

ny bombonešiai ir koviniai lėktuvai kasdien bandė atakuoti amerikiečių pozicijas. Tačiau prieš visos pastangos sukoneveiktos.

Praeitą trečiadienį, pasakui ketvirtadienį ir penktadienį japonai bombonešiais ir koviniais lėktuvais susimetė atakuoti amerikiečių pozicijas. 15 bombonešių ir 5 koviniai lėktuvai numušta. Solomon salose iki šiolai iš viso 143 japonų lėktuvai sunaikinta.

Be to, japonų karo laivai dažnai be pasisekimo apšaudė amerikiečių įsitvirtinimus. Keletas prieš mažesnių laivų sunaikinta.

Nepriims savanoriais karo darbininkų

WASHINGTON, rugs. 13. — Karo ir laivyno autoritetai pranešė, kad nei armijon, nei laivynan savanoriais nebus priimami karo pramoninių darbininkai be raštiško pramoninių, arba agentijų sutikimo.

Sudiev Chicaga! - sveiks Mt. Carmell!

Pirmieji įspūdžiai Pensylvanijos žemėje

(Tęsinys)

— Kur tie didieji kalnai?

— klausia savęs vienas keleivis nuo pat ryto sėdėdamas prie lango ir gaudydamas besikeičiančius reginius.

Jo akys ieškojo gražių ža-
vinčių vaizdų, kur būtų re-
liefo linijų įvairumas, o ly-
gumų, slėnių ir kalnų spal-
vos žaistų savo atspindžiu
kiekviename kelio vingyje.
Grozėtis grožėjosi žalumais,
aukštumomis ir šale vingiuo-
jančia upe, bet apsiniaukęs
dangus ir dūmų pripildytas
oras dengė tą natūralų gam-
tos grožį. Tačiau, tą kelią
pravažiavęs net iki Harris-
burgo, nė karto jo akys ne-
pastebėjo Alpių žavinčio gro-
žio, kur slėniai, antkalnių
žaluma, mėsli tolumų miš-
kai, pilkos šaltos uolos ir
amžinai balti sniegynai, sau-
lės spindulių sidabrų papuoš-
ti, kelia savo žilas galvas į
žydrą dangų, kad nejuocio-
mis žmogus apstulpstų su-
vėtas tokio didingumo ir į-
vairumo. Kas takelio ar ke-
lio vingis, tas naujas pasau-
lis su naujomis linijomis at-

sidengia prieš žmogaus akis.
Pensylvanijos kalnai turi
grožio, bet jie žmogaus jaus-
mų nepavergia, jiems stinga
to įvairumo ir Alpių didin-
gumo.

Harrisburge kun. Antaną
pasitiko kun. dr. Končius,
Mt. Carmel klebonas. Mies-
tas, Penn. sostinė, gana dai-
lus, gulys prie plačios Sus-
quehanna upės. Čia kiekvie-
nam Penn. piliečiui yra ne-
mažai reikalų, ypač gi kun.
dr. Končiui, kuris tiek pa-
žinti turi su valstybės ir
visuomenės tūzais. Harris-
burgas taip pat yra tos die-
ceizijos centras, į kurią vyko
roselandietis darbuotis; čia
ir vyskupas gyvena.

Kun. Končius savo nauju
Buick, ką tik išmainytu, ve-
ža jį plačios, pilnos salų ir
uolų upės pakranciais. Pas-
kiau per dailius žalius miš-
kus apaugusius kalnelius at-
gabena į Mt. Carmel. Pirmą
kartą savo gyvenime jis ma-
to šias vietas. Todėl jam čia
įdomu viskas pamatyti, pa-
žinti, ypač kas bus reikalin-
ga jo naujose pareigose. Ku-

MUNICIJOS FABRIKO STREIKO VADAI

(„Draugas“ Acme telephoto)

Francis Bunzy (kairėje), AFL union prezidentas, kuris
kaip darbininkas buvo atleistas iš Western Cartridge
Co., East Alton, Ill.; dėl jo atleidimo municijos fabrike
kilo streikas. Bunzy konferuoja su Jack Otten, unijos
sekretorium (centre) ir Charles Womak, išdininu, po to,
kai gub. Green įsakė milicijai atidaryti fabriką.

nigas Končius nesigaili žo-
džių, paaiškinimų ir infor-
macijų. Štai, ir Mt. Carmel.
Pravažiuoja tiltą, palieka
tris aukštas bažnyčias, lei-
džiamasi į pakalnę, vėl pa-
kylama į prieš kalną ir su-
stojama. Čia šv. Kryžiaus
bažnyčia, mokykla ir klebo-
nija. Ji stovi pietinėje, bet į

vakarų miestuko dalyje.
Baigiasi gatvė Poplar ir pra-
sideda medžiais, ažuolais ap-
augę kalneliai.

— Čia teks man gyventi
ir darbuotis, — galvoja sau
naujai atvykęs asistentas.

4. Pirmieji įspūdžiai

Apylinkės gana dailios.
Jei giedri diena ir palypėsi
į pietų kalnus, galėsi pasi-
grožėti miestu gulinčiu slė-
nyje ir matysi toluose ki-
tus miestukus išsimėčiusius
ar prisišliejusius prie kalne-
lių. Mt. Carmel guli neva
slėny, bet tas slėnis yra 1400
pėdų aukščiau jūros vandens
lygio. Gi kalnas šiaurės pu-
sėj turi net 1830 pėdų aukš-
čio.

(Bus daugiau)

Kun. Vincenzo Vežio linksomos dienos

Philadelphia, Pa. — Šv.
Kazimiero parapijos vikaras
kun. V. Vežis susilaukė links-
mų dienų. Daug veikęs pa-
rapijos reikalais ir nemažai
su jaunimu, dabar leidžia
linksmas dienas pas savo
tėvelius, brolius, sesutes bei
draugus ir pažįstamus, ypa-
tingai gerąjį kleboną kun.
Česną, Mahanoy City, Pa.
Kitaip sakant, kun. V. Ve-
žis atostogauja gimtajam
mieste.

Kazimieriečiai linki s a v o
mylimam vikarui gerai pa-
silsėti ir grįžus į Philadel-
phia vėl darbuotis.

Pirmininkas ir vice pirmininkas

Šiais metais buvusiam dr-
gijos „Motinėls“ seime šv.
Kazimiero parap. klebonas
kun. Ignacas Valančiūnas
išrinktas „Motinėls“ pirmi-
ninku, o šv. Andriejaus pa-
rapijos klebonas kun. Juo-
zas Čepukaitis — vice pir-
mininku.

Philadelphia lietuviai tuo
didžiuojasi.

Apvogė Respublikonų Klubą

Naktį iš rugsėjo 5 į 6 d.
apiplėštas Respublikonų Klū-
bas, 33-Ward Lawrence St.,
prie Lehigh Ave. Du apsi-
ginklavę revolveriais plėši-
kai paskambino varpelį. Sar-

gui atidarius duris, atstatė
revolverius suėjo į vidų, pa-
ėmė \$128 ir iš klūbe buvu-
sių dar atėmė \$14. Taip ap-
sidirbęs sėdo į savo automo-
bily ir nudūmė savais ke-
liais.

\$28 atėmė iš darbininko

John Craven, 211 E. Cam-
bria St., po darbo nešęs sa-
vaitės uždarbį \$28. Nieko
nemanydamas pasirinko tie-
sesnį keli — šunkelį. Ten jį
užpuolė du vyrai, atėmė pi-
nigus ir nubėgo savais ke-
liais. Sužalotą žmogų teko
nuvežti į ligoninę. Geras į-
spėjimas visiems turint prie
savęs pinigų, niekad nereik
eit šunkeliais.

Jurgis Pranckūnas sveiksta

Visiems gerai žinomas old-
timeris Jurgis Pranckūnas,
6814 No. Broad St., neap-
sėjo be operacijos. Dabar
jau sveiksta ir greit bus par-
vežtas namo pas dukterį O-

DR. G. SERNER LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS

25 metų patyrimas
Tel. Yards 1829
Pritaiko Akinus,
Kreivas Akis
Ištaiso.
Ofisas ir Akinų Dirbtuvė
3401 SO. HALSTED ST.
Kampus 34th St.
Valandos nuo 10 iki 4, nuo 6 iki 8
Trečiad. ir Sekmad. pagal sutartį

LIETUVIAI DAKTARAI

DR. P. ATKOČIUNAS

DANTISTAS
1446 So. 49th Court, Cicero
Antradieniai, Ketvirtadieniai
ir Penktadieniai
Valandos: 10-12 ryto, 2-6, 7-9 P.M.
3147 S. Halsted St., Chicago
Pirmadieniai, Trečiadieniai
ir Šeštadieniai
Valandos: 8 — 8 popiet.

DR. F. C. WINSKUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2158 West Cermak Road
Ofiso tel. CANal 2345
Ofiso val.: 2-4 ir 7-9
Seredoj pagal sutartį.
Res.: 7004 So. Fairfield Avenue
Res. tel.: HEMlock 3180

DR. G. VEZELIS

DANTISTAS
4045 So. Ashland Avenue
art 47th Street
val.: nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak.
Seredoj pagal sutartį.
Telefonas: HEMlock 5849

DR. PETER T. BRAZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6757 So. Western Ave.
OFISO VALANDOS:
Popiet nuo 1 iki 3 val. Vak. 7 iki 9
Nedėliomis pagal sutartį

DR. PETER J. BARTKUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1918 So. Halsted St.
OFISO VALANDOS: 2-4 ir 7-9
ir pagal sutartį.
Sekmadieniais taipgi pagal sutartį.
Res. telefonas SEEley 0434.

DR. S. R. PALUTSIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Kamp. 15tos gat. ir 49th Ct.
OFISO VALANDOS:
2 iki 4 popiet 7 iki 9 vakare
ir pagal sutartį.
Res. 1625 So. 50th Avenue
Tel. Cicero 1484

DR. EMILY V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGAS
4146 Archer Avenue
Ofiso Tel. LAFayette 3210
Rez. Tel. LAFayette 0094
Jeigu Neatsiliepia —
Sauk KEDzie 2868
VALANDOS:
Pirm., Antr., Ketvir. 6 iki 9 vak.
Penkt., Šeštad. 8:30 iki 9:30 vak.
Sekmad. pagal sutartį

na Čeladiniene, adv. K. Che-
leden žmoną.

K. D.

ADVOKATAS

WHITNEY E. TARUTIS
ADVOKATAS
Centrinis Ofisas:
3133 S. HALSTED ST.
(Lietuvių Auditorijoje)
VALANDOS: Nuo 1-mos iki 8-tos
valandos vakare.
Telefonas CALumet 6877
134 N. LA SALLE ST.
Room 2014 Tel. STAto 7572

A. A. SLAKIS

ADVOKATAS

7 So. Dearborn St.
Room 1230
Ofiso Tel. Central 1824
Valandos: 9 ryto iki 4 popiet.
Kitomis valandomis pagal sutartį

LIETUVIS DAKTARAS

OPTOMETRISTAS
Pritaikina akinus
atsakomai už
priemamą kainą.

JOS F. BUDRIK

KRAUTUVEJE
3241 So. Halsted St.
Telefonas:
Calumet 4591
DEL RADIO PATAISYMO
PASAUKITE:
YARDS 3088

Raudonasis Kryžius Padės Surasti Jūsų Gimines Rusijoje.

Pernai metais, prieš prasidedant karui tarp Vokietijos ir Rusijos, buvo
išvežta daug žmonių iš Lietuvos į Sovietų Sąjungos gilumą. Keliolika tūks-
tančių tų tremtinių vardų buvo paskelbta Amerikos lietuvių laikraščiuose.
Bet tik apie labai mažą dalelę jų iki šiol pasisekė patirti, kur jie dabar gy-
vena ir kokia jų padėtis.

Amerikos lietuviams, kurių giminės pateko į Rusiją ir tenai, gal būt,
kenčia didelį vargą, reikia susirūpinti jų likimu, nes jeigu mes jiems nesu-
taikysime pagalbos, tai kas jiems padės? Pirmiausia, reikia žinoti, į kurias
vietas jie buvo išvežti, kad būtų galima su jais susisiekti.

Amerikos Raudonasis Kryžius, gavęs daug pranešimų iš Lietuvos, per
Tarptautinį Raudonąjį Kryžių, apie masinius žmonių išgabėjimus į Rusiją, su-
tiko lietuviams šitame reikale patarnauti. Kiekvienas, kuris matė savo gim-
inės vardą paskelbtose išvežtųjų žmonių sąrašuose arba kitokių būdu patyrę
apie savo giminių išvežimą į Rusiją, gali kreiptis į artimiausiąjį Raudonojo
Kryžiaus skyrių žodžiu arba laišku, prašant tuos gimines surasti.

Kadangi ne visi moka angliškai parašyti laišką, tai Raudonojo Kryžiaus
skyrius Chicagoje sutiko priimti iškirptas iš laikraščio blankas, kurias išstrem-
tųjų gimines pripildys, perduodami iškomų asmenų vardus ir kitus faktus,
pažymėtus blankoje.

Zemiau paduodame tokių blankų pavyzdžius, lietuvių ir anglų kalbomis
(pripildyti ir pasiųsti reikia tik anglišką blanką).

Amerikos Raudonasis Kryžius
Chicago Skyrius
616 South Michigan Ave.
Chicago, Illinois

American Red Cross
Chicago Chapter Headquarters
616 South Michigan Ave.
Chicago, Illinois

Prašau padėti man surasti šį as-
menį, išvežtą iš Lietuvos į Rusiją:

Vardas-pavardė

Paskiausias adresas Lietuvoje:

Amžius:

Gimimo vieta:

Pilietybė:

Užsiėmimas:

Seimyninė padėtis:

Vardai ir adresai kitų žmonių, kurie
gali suteikti informaciją:

Mano vardas:

Adresas:

Pilietybė:

Giminytė su paieškamu asmeniu:

Help me, please, find the follow-
ing person who has been deported
from Lithuania to USSR territory:

Full name:

Last full address:

Age:

Place of birth:

Citizenship:

Occupation:

Marital status:

Names and addresses of other people
who might have information:

My Name:

Address:

Citizenship:

Relationship to person in
Lithuania:

Pripildyti reikia tik anglišką blanką, dešinėje pusėje; paskui ją iškirpti
ir įdėti į konvertą, užadresuoti — taip, kaip parodyta blankos viršuje; užli-
pinti pašto ženklelį ir pasiųsti.

Būkit Malonūs SAVO AKIMS!

Tik viena pora akių visam gy-
venimui saugokite jas, leidami
išgaminuoti juos moderniausia
metoda, kuria regėjimo mokesis
gali suteikti.

35 METAI PATYRIMO
prižiūrėti akinius, kurie pašalina
visas akių įtampas.

Dr. John J. Smetana

Dr. J. J. Smetana, Jr.

OPTOMETRISTAI

1801 So. Ashland Avenue

Kampus 18-tos

Telefonas: CANal 0623, Chicago

OFISO VALANDOS:

Kasdien 9:30 a. m. iki 8:30 p. m.

Trečiad. ir Šeštad. 9:30 a. m.

iki 7:00 p. m.

AMERIKOS LIETUVIŲ DAKTARŲ DRAUGIJOS NARIAI

Ofiso tel. VIRginia 0086

Residencijos tel.: REVerly 8244

DR. T. DUNDULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4157 Archer Avenue

Ofiso val.: 1-3 ir 6-8:30 P. M.

Trečiadieniais pagal sutartį.

Res. 6958 So. Talman Ave.

Res. Tel. GROvehill 0617

Office tel. HEMlock 4948

DR. J. J. SIMONAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Val.: 2-4 ir 7-9 vak.

Ketvirtad. ir Nedėliomis susitarus.

2423 West Marquette Rd.

DR. STRIKOL'IS

PHYSICIAN AND SURGEON

4645 So. Ashland Avenue

OFISO VALANDOS:

Nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 val. vak.

Nedėliomis pagal sutartį.

Office tel. YARDS 4757

Namų tel. PROspect 1980

Tel. YARDS 5021.

Res.: KENwood 5107.

DR. A. J. BERTASH

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Ofiso val.: nuo 1-3; nuo 6:30-8:30

756 West 35th Street

Ofiso tel. VIRginia 0086

Residencijos tel.: REVerly 8244

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2201 West Cermak Rd.

Valandos: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.

Sekmad., Trečiad. ir Šeštad. vak.

karais ofisais uždarytas.

REZIDENCIJA:

3241 West 66th Place

Tel. REPublic 7868

Tel. CANal 0367

Res. tel.: PROspect 6659

DR. P. Z. ZALATORIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1821 So. Halsted Street

Residencija: 6600 So. Artesian Ave.

VALANDOS: 11 v. ryto iki 3 popiet

6 iki 9 val. vakare

Kad būtume nuosirdūs,

mes pirmiausia turime būti

telsingi, nes pirma turime

turėti medžiagos, kuriai ga-

lėtume taikyti papuošalus.

MORE.

„Darbai parodo meilės jė-
gą“ (Goethe).

Tel. YARDS 3146

DR. V. A. ŠIMKUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

IR AKINIUS PERTAISO

744 West 35th Street

Valandos: 11-12; 2-4 ir 6:30-8:30

Pirmadieniais tik 2-4

Šventadieniais 11-12.

Tel. CANal 5909

DR. WALTER J. PHILLIPS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Ofisas ir Residencija:

2155 West Cermak Road

OFISO VALANDOS

Nuo 7 iki 8:30 val. vakarais

ANTRAS OFISAS

2017 So. Western Ave.

Tel. CANal 7171

Nuo 8 val. ryto iki 5 val. kasdien

Ofiso Tel. VIRginia 1884

DR. AL. RAČKUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4204 Archer Avenue

LIGONIUS PRIMA:

Kasdien nuo 2:00 iki 8:00 val.

Trečiad. ir Sekmad. tik susitarus.

DR. CHARLES SEGAL

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4729 So. Ashland Ave.

(2-tros lubos)

Tel. MIDway 2880 Chicago, Ill.

OFISO VALANDOS:

Nuo 10 iki 12 val. ryto, nuo 2 iki 6

val. popiet ir nuo 7 iki 8:30 v. vak.

Sekmad. nuo 10 iki 12 val. ryto.

DR. MAURICE KAHN

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4631 So. Ashland Avenue

Ofiso Tel.: Yards 0994

Res. Tel.: Kenwood 4300

VALANDOS

LIETUVA IR RUSIJA

(Pabaiga)

Bet netrukus Lietuvoje dar kartą suliepsnojo atviras sukilimas prieš Rusiją. Tai buvo 1905 metais, kuomet revoliucinis judėjimas buvo kilęs ir pačioje Rusijoje. Be socialinio, sukilimas, Lietuvoje įgavo aiškiai tautinį pobūdį. Tais pat metais susirinko atmintinas Didysis Vilniaus Seimas, kurio nariai — apie 2,000 žmonių, — suformulavo politinius reikalavimus: autonomijos Lietuvai, visuotinio balsavimo būdu išrinkto Seimo Vilniuje, dėstyti lietuvių kalbą mokyklose, įvesti lietuvių kalbą valstybių administracijoje ir t. t. Tai buvo svarbi lietuvių tautinio susipratimo ir noro gyventi savarankiškai demonstracija. Kazokų nagaikomis sukilimas vėl buvo numalšintas, kraštas dar kartą skaudžiai nukentėjo, bet lietuvių sąmonės jau niekas nebegalėjo sugniuždinti, kaip ir, poeto žodžiais kalbant, „užtvėnkinti upės bėgimo“.

Taigi per 120 metų Lietuvoje įvyko net keturi ginkluoti sukilimai prieš rusų carų valdymą Lietuvoje. 1941 m. birželio 23-25 dienomis sukilėliai prieš naują okupaciją tikrai pasiekė garbingomis savo protėvių pėdomis. O šiaip kova prieš rusų viešpatavimą virė visą laiką, kol cariskieji Muravjovai valdė Lietuvą, tautą niekuomet nesidavę įtraukiami į Rusijos įtaką. Ji kratėsi rusiškumo, ji bėdėsi pravoroslavijos, ji kovojo už savo tautinį savitumą, už savo kalbą, už savo žemę. Panašiai lietuviai elgėsi antrosios okupacijos metu, kuri buvo dar nuožmesnė už pirmąją. Lietuvių tauta jautėsi europinė tauta. O kai sulenkėjusi lietuvių diduomenė neišsilaikė svertimybė, kai ji į raginimus dirbti drauge išdidžiai atsakė „Ne, niekuomet!“ tai lietuvių tauta stojo į kovą ir prieš lenkiškumą. Karalius Mindaugas, didžiųjų kunigaikščių Gedimino, Algirdo ir Vytauto tauta,

Dr. A. Gerutis

GEORGE GIDEIKIS

Mirė Rugs. 13 d., 1942 m., 3 val. ryte, sulaukęs pusės amž. Velionis gimė Coal Center, Pennsylvania.
Paliko dideliam nuliūdime: mylimą moterį Alice (po tėvais Burbulis); dukterį Alice; sūnų Gerald; tėvą Antaną; 3 švogerkas — Eugeniją ir jos vyrą Joną Jakūną ir jų šeimą, Leoną Burbulytę, ir Benediktą ir jos vyrą Leo Vaičekauską ir jų šeimą; pusseserę Josephiną Radavičienę ir jos vyrą Antaną ir jų šeimą; ir daug kitų giminų, draugų ir pažįstamų. Lietuvoje paliko seną motinėlę Teodorą.
Kūnas pašarvotas namuose: 4153 So. Artesian Ave., namų telefonas LAFayette 5793.
Laidotuvės įvyks ketvirtadienį, Rugsėjo 17 d. Iš namų 8:30 val. ryto bus atlydėtas į Nekalto Prasiidėjimo Paneles švenčiausios parapijos bažnyčią, kurioje įvyks gedulingos pamaldos už velionio sielą. Po pamaldų bus nulydėtas į Šv. Kazimiero kapines.
Nuoširdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuose.
Nuliūdę: Moteris, Duktė, Sūnus, Tėvas, Motina, Švogerkos, Švogeriai, Pusseserės ir visi kiti Giminės.
Laid. direktorius: J. Liulevičius, tel. LAFayette 3572.

praeityje sukūrusi ir beveik aštuonis šimtmečius išlaikiusi milžinišką valstybę, norėjo ir dabar būti šeiminkė savo namuose. Ūkininko sūnus Dr. Jonas Basanavičius galėjo padėti kaip pirmas savo parašą po 1918 metų Vasaros dienos deklaraciją, kuria buvo paskelbtas Nepriklausomos Lietuvos Valstybės atstatymas.

Lietuvių tauta nori ir laisvės ir nepriklausomybės.

Lietuvių tauta nėra kerštinga, kaip nėra kerštinga jokia kultūringa tauta. Bet ji nejučia esanti bet kuo skolinga rusams, o dar mažiau pagrindo ji turi būti dėkinga už tai, kadcarinė Rusija viešpatavo Lietuvoje 120 metų, o bolševikinė Rusija siautėjo joje vienerius metus. Tegu rusų tauta žinosi savo žemės! Bet lietuvių tauta turi teisę reikalauti, kad ji būtų palikta ramybėje savo žemėje ir savo namuose. Ji „šviesos iš Rytų“ tikrai nelaukia kaip lygiai ji nepakenčia ir kryžiuočių iš vakarų.

Tauta, turinti tokią garsią praeitį, tauta, kalbanti viena seniausiųjų kalbų, tauta, pakėlusios tiek sunkių kovų už savo savitumą, tauta, atstatačiusi savo nepriklausomą valstybę, — ši tauta nori gyventi ir dabar laisvėje ir nepriklausomybėje. Galima būti tikri, kad lietuvių tauta taip ir gyvens!

Myliu savo gimtąją šalį, savo tautą, — myliu visur ir visada. (Dr. T. Toth).
Kur nėra išmanymo, ten nėra nė jėgų. (Emerson).

JADVYGA MICKIEWICZ

(po tėvais Beichniewicz)

Gyveno 4129 S. Francisco Ave. Mirė Rugs. 12, 1942, 9:30 val. ryte, sulaukus 43 m. amž.

Gimus Chicagoje.

Paliko dideliam nuliūdime vyrą Martiną, dukterį Adelę, motiną Adelę ir tėvą Juozapą Beichniewicz, brolių Zigmontą, jo moterį Eloną Beichniewicz ir jų šeimą, seserį Eloną, jos vyrą Harold Rudy ir jų šeimą ir daug kitų giminų ir pažįstamų.

Kūnas pašarvotas koplyčioje, 2620 W. 47th St.

Laidotuvės įvyks trečiadienį, rugs. 16, iš koplyčios 8:30 val. ryto bus atlydėtas į Nekalto Prasiidėjimo parapijos bažnyčią, kurioje įvyks gedulingos pamaldos už velionės sielą. Po pamaldų bus nulydėta į Šv. Kryžiaus kapines.

Nuosirdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti laidotuose.

Nuliūdę Vyras, Duktė, Motina, Tėvas, Brolis, Sesuo ir Giminės.

Laidotuvių Direkt. J. Liulevičius, Tel. Laf. 3572.

Nauja Antologija ir patarimas

Pastaruoju laiku leidėjai angliškų knygų — The Haven Press Book Publishers New Yorke, išleido vardu: The Voice of Freedom naują didžiulę antologiją, tai yra, veikalą rinkinių poezijos kūrinių, kurį sutvarkė ir spaudai priruošė Miss Ruth Lawrence.

Toji knyga yra 600 puslapių, didelio formato. Kūrinių užima 550 puslapių, o liekamose lakštuose sutalpintos trumpos biografijos, jėlės autorių tų poezijos kūrinių. Šios knygos vienas egzempliorius kainuoja 5 dolerius ir ją galima įsigyti visuose didesniuose knygynuose, bei ir pas autorius tų kūrinių, kaip ir pas pačius leidėjus, kurių adresas yra sekantis: The Haven Press, 55 W. 42nd St., New York, N. Y.

Tarpe įvairiausių autorių tų kūrinių, sprendžiant iš pavardžių, yra ir trys lietuvių tautos, būtent: Marytė Tamalionaitė, Kazys Vidiškuskas ir tulas Viliamas Alikas.

CLASSIFIED ADS

"DRAUGO" DARBU SKYRIUS

"DRAUGAS" HELP WANTED ADVERTISING DEPARTMENT
127 No. Dearborn Street
Tel.: RANDOLPH 9488-9489

HELP WANTED — VYRAI

FACTORY HELP
reikalingi prie išdirbimo mažų prieštų (partų). Matykite Mr. Letto.
PARAGON DIE CASTING CO.
5851 W. Dickens.

DIE CASTERS
veikalingos. Pastovūs darbai. Atsiskaito.
PARAGON DIE CASTING CO.
5851 W. Dickens Ave.

REIKALINGI VYRAI už Pagelbintus ir dirbti prie trokų. Atsiskaito tuoliaus, gera užmokestis, pastovūs darbai.

AJAX WASTE PAPER CO.
2624 W. Taylor Street

CORRUGATED HELP.
SLITTER OPERATORIAI
IR TAKE OFF VYRAI

Taipgi MOTERYS prie abiejų dirbtuvėse darbu. Ofisas uždaromas šeštadienį.

ACORN CORRUGATED BOX CO.
2268 S. Lumber Tel. Monroe 8734

TOOL & DIE MAKERS
Job shop patyrimo pagelbėjimams: geros darbo sąlygos; švari karės industrija.

REVERE COPPER & BRASS, INC.
6601 W. Grand Avenue

LATHE — PLANNER IR MILLING MACHINE HANDS REIKALINGI.

ROCKCASTLE ENGINEERING CO.
716 W. Lake St.

REIKALINGI PATYRĘ BENCH MOLDERIAI ir FOUNDRY PAPER RASTI DARBININKAI. Atsiskaito.

MIDWEST BRASS FOUNDRY
228 N. Washenaw

VIDUR AMŽIAUS VYRAI REIKALINGI

Išmokysime prie gerų, apmokančių darbų. Pastovūs darbai. 100% karės produkcija. Atsiskaito sekantais —

2743 WEST 36TH PLACE

JAUNI VYRAI prie coil winding darbų. Taipgi vidur amžiaus vyrai prie abiejų dirbtuvėse darbu. Patyrimas nereikalingas. Gera užmokestis, nuolatini darbai.

CHICAGO ELECTRIC CO.
1318 W. Cermak Road

Kas ir iš kitų lietuvių rašo eiles anglų kalba (o, kaip yra žinoma, rašo daugelis), tai irgi gali savo poezijos kūrinius tose antologijose talpinti. Tik tegul parašo apie tai paminėtiems leidėjams, tada jie atsiųs paaiškinimo blanką, kokios yra sąlygos, kad jo poezijos kūriniai būtų įdėti į šias antologijas.

Patarėjas

PLATINKITE "DRAUGĄ"

GARY, INDIANA LAIDOTUVIŲ ISTAIGA

PRUZIN FUNERAL HOME

Geriausias patarnavimas — Moteris patarnauja.

PHONE: 9000 620 WEST 15TH AVENUE

HELP WANTED — MOTERYS

MERGINOS IR MOTERYS reikalingos prie įvairių restoranų darbų. Patyrimas pagelbėjimas, bet nebūtinai. Proga išdirbti.

CHILD'S 165 W. Madison

VIRTUVEJE MOTERYS

Tarpe 20 ir 35 metų amžiaus laimintis nuolatiniams darbams mokėdamosi kaip gaminti valgius plačiai žinomuose restoranuose. Patyrimas nereikalingas. Turi mokėti anglų kalbą ir rašyti. Alga, valgis ir uniformos lauke mokėjimo. Sekmadieniais ir šventadieniais nereikia dirbti. Kreipkitės prie Miss Hintzmanna tarpe 8 ir 10 val. ryto ir tarpe 3 ir 5 val. po pietų.

STOUFFER'S RESTAURANT
156 N. Wabash Ave.

EMBROIDERY OPERATORS, patyrimas apsiūti raižius ant marškinų. Taipgi Merinos reikalingos lengvų dirbtuvėse darbu.

TRIANGLE BOWLING SHIRT CO.
428 So. Wabash Ave.

CANDY COUNTER SALES MERGINOS — reikalingos dirbti piling laiką. Kreipkitės prie Mr. Kraus tarp 9 val. ryto ir 1 val. po pietų.

CONFECTION CABINET CORP.
430 W. Erie Street

FOUNTAIN MERGINOS

Prie plynos/ar dalies dienos darbu įsų apilinkėlių. Valandos pasirenkant pagal įsų patogumą. Patyrimas nereikalingas. Pradinė alga \$19.00 į savaitę dirbant pilną laiką. Uniformos duodamos ir išvalomos. Atsiskaito į įsų arduose.

WALGREEN DRUG STORE
1958 Irving Park, 5973 W. Madison
1500 Morse Ave, 6300 Cottage Grove,
7901 S. Halsted 31 E. Adams

LENGVI DIRBTUVEJE DARBAI

MOTERYS, ar labiau pagelbėjama VYRAI, suvirs 50 metų amžiaus reikalingi. Dirbti prie sanding, wire brushing ir kaip pagelbintinkai stock ruine. Atsiskaito į įsų arduose.

MULTI-PRODUCTS, INC.
824 W. 36th Street

PARDAVIMUI KRAUTUVE

Randasi geroj vietoj, netoli McKinley Park. Labai geri įrengimai. Pardavimui priežastis — ilga. Kreipkitės prie: Mr. Walter Nutow, 2200 W. 37th St., Chicago, Ill., tel. LAFayette 6098.

FOR DEFENSE

BUY UNITED STATES SAVINGS BONDS AND STAMPS

ON SALE AT YOUR POST OFFICE OR BANK

Mokslas turi sekti knygas, bet ne knygos mokslą. (Bacon).

NULIUDIMO VALANDOJE

Kreipkitės į —

ANTHONY B. PETKUS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

DVI MODERNISKOS KOPLYČIOS
JŪSŲ PATOGUMUI:

1410 South 50th Avenue, Cicero

Telefonas CICERO 2109

6812 So. Western Ave., Chicago

Telefonas GROVEHILL 0142

Mūsų patarnavimas yra greitas, mandagus ir Jūsų finansiškam stoviui prieinamas.

(Išleista 1889 m.).

PETER TROOST MONUMENT CO.

MENISKI — VERTINGI
PAMINKLAI
MAUZOLEJAI
ŽENKLAI

PASITIKĖJIMO MUMIS
REKORDAS

Ši firma virš 50 m. tos pačios šeimos rankose!

PERSONALIZED MEMORIALS AT NO ADDITIONAL COST.

Memorials Erected Anywhere

Workmanship and Material Unexcelled — and Obtainable at Lowest Prices.

BUY U. S. WAR BONDS WITH THE SAVING!

KREIPKITE PRIE LIETUVIO

JOHN W. PACHANKIS

Member of the Lithuanian Chamber of Commerce.

MODERNI Išvaidinė PARODA:
4535 W. Washington Blvd.
Tel. ESTebrook 3645

REZIDENCIJA:
5919 South Troy St.
Tel. REPUBLIC 4298

VALANDOS: Kasdien 9-9 v. vak.; Šeštadienį ir Sekm. 9-6 val.

PASKUTINIS

PAGERBIMAS

JOHN F. EUDEIKIS Laidotuvių Direktorius

AMBULANCE Dieną ir Naktį

4605-07 SOUTH HERMITAGE AVENUE
Tel. YARDS 1741-1742

4447 SOUTH FAIRFIELD AVENUE
Tel. LAFayette 0727

RADIO PROGRAMAS — 8:00 val. Pirmadienį ir Ketvirtadienį, vak. iš stoties WGES (1390), su Povilu Šaltimieru.

KOPLYČIOS DYKAI

VISOSE MIESTO DALYSE

AMBULANCE

DIENĄ IR NAKTĮ

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

NARIAI CHICAGOS IR CICEROS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS

P. J. RIDIKAS

3354 South Halsted Street

Skyrius: 710 West 18th Street

Visi telefonai: YARDS 1419

I. J. ZOLP

1646 West 46th Street

Tel. YARDS 0781-0782

LACHAWICZ IR SONAI

2314 West 23rd Place

Tel. CANal 2515

42-44 East 108th Street

Tel. PULman 1270

ANTANAS M. PHILIPS

3307 Lithuania Avenue

Tel. YARDS 4908

MAZEIKA IR EVANAUSKAS

8319 Lithuania Avenue

Tel. YARDS 1138-1139

LEONARD F. BUKAUSKAS

10821 South Michigan Avenue

Tel. PULman 9661

J. LIULEVICIUS

4348 South California Avenue

Tel. LAFayette 3572

DRAUGAS

THE LITHUANIAN DAILY FRIEND

234 South Oakley Ave. Chicago, Illinois

Published Daily, except Sundays

A member of the Catholic Press Association

Subscriptions: One Year — \$6.00; Six Months — \$3.50; Three Months — \$2.00; One Month — 75c. Europe — One Year — \$7.00; Six Months — \$4.00. Single Copy — 3 cents.

Advertising in "Draugas" brings best results.

DRAUGAS

Išleista kasdien, išskyrus sekmadienius.

Prenumeratos kaina: Jungt. Valst. Amerikos Valstybėse: Metama — \$6.00; Pusei Metu — \$3.50; Trims Mėnesiams — \$2.00; Vienam Mėnesiui — 75c. Kitose valstybėse prenumerata: Metama — \$7.00; Pusei Metu — \$4.00. Pavienis numeris — 3c. Skelbimų kainos priklauso nuo pareikalavimų.

Bendradarbiai ir korespondentams raštų negrąžiname; jei neprašoma tai padaryti ir neprisiunčiama tam tikslui pašto ženklų. Redakcija pasilaiko sau teisę taisyti ir trumpinti visus prisiųstus raštus ir ypač korespondencijas sulig savo nuožiumu. Korespondentų prašome rašyti trumpai ir aiškiai (jei galima, rašomąja mašinėle), paliekant didelių tarpų patalymams, ir vengiant polemikos ar asmeniškojo. Pasenusios korespondencijos laikraštini nedamos.

Entered as second-class Matter March 31, 1916 at Chicago, Ill. Under the Act of March 3, 1879.

Bažnyčia užstoja už žydus

Kai Vichy, Prancūzijos, vyriausybė užsimojo deportuoti sunkiems darbams i Rytų Europą 33,000 žydų iš okupuotos ir neokupuotos Prancūzijos, Katalikų Bažnyčia prieš tai pakėlė griežtą protestą. Ji užstojo persekiojamus žydus. Bažnyčios autoritetai kreipėsi i Vichy vyriausybės galvas — maršalą Petain ir Pierre Lavalį pasigalėti ištremiamųjų žydų. Tasai prašymas buvo atmestas, nes Vichy vyriausybė pasisakė esanti. bejėgė atsispirti Vokietijos nacių reikalavimams.

Kitą griežtą protestą prieš žydų persekiojimą pakėlė Toulouse vyskupas Alliege. Savo ganytojiškame laiške šis vyskupas pažymėjo:

"Noe ir Recebedon koncentracijos stovyklose, mūsų dieceizijos ribose, baisūs dalykai dedasi prieš žydus, kurie yra tokie pat žmonės, kaip ir mes. Jie yra kankinami žiauriausiomis priemonėmis. Paties Dievo yra duotos žmogui teisės, kurių nevalia laužyti".

Tie protestai tuo tarpu gal ir nepasiekė savo tikslo — žydai Prancūzijoje gal ir toliau bus persekiojami, tačiau jie, vyskupų protestai, yra liūdininkais garbingų faktų, aiškiai pasakančių, kad Hitleris tol nesunaikins Europos sielos, kaip teisingai pabrėžia žurnalas "America", kol nesunaikins patios Katalikų Bažnyčios. Bažnyčios jis nesunaikins, nes paties jos steigėjas Kristus pasakė — ir pragaro vartai jos nenugalės.

Šv. Tėvo laiškas ir šalpos reikalai

Kai kuriose Amerikos lietuvių katalikų bažnyčiose, su vyskupų žinia, leidimu ir paraginimu, buvo daryta rinkliava Lietuvos Pasiuntinybei prie Vatikano išlaikyti ir nuo karo nukentėjusiems lietuviams šelpiti.

Viena pirmųjų parapijų, tokį žygį atlikusi, buvo šv. Alfonso par., Baltimore, Md. Surinkta \$1,200 ir tuoj pasiųsta skirtam tikslui per Vatikaną.

Šiomis dienomis kardinolas Magliore, šv. Tėvo sekretorius, kun. dr. L. J. Mendelio vardu prisiuntė pasiųstų aukų pakvityavimo ir padėkos laišką. Tame laiške tarp kitko pasakyta:

"In expressing to you, dear Father, and to your devoted parishioners His profound gratitude for this generous offering to His Mission of Mercy, The Holy Father prays that the Giver of all Gifts may favor you and them with a bounteous share of heavenly blessing."

Šiai parapijai ir jos klebonui šventasis Tėvas siunčia savo palaiminimą.

Mūsų žiniomis, yra planuojama visur, kur tik sąlygos leis, daryti rinkliavą lietuvių katalikų bažnyčiose nuo karo nukentėjusiems šelpiti ir pasiuntinybei prie Vatikano išlaikyti.

Mes manom, kad Kunigų Vienybės centras yra taip pasitvarkęs, kad visų parapijų aukos suplaukyt vienon vieton ir vienu kartu būtų pasiųstos skirton vieton ir skirtam tikslui. Tuo būdu parodytume didesnę organizuotumą ir vieningumą.

Jie puslapį savaitę, mes visą laikraštį kasdien

Nuo praėjusios savaitės numerio "Dirva" pasisako pašvęsianti visą puslapį (pavadintą Laisva Lietuva) Lietuvos reikalams.

Tai gerai. Tik kad nebūtų ten koliojimų kitų grupių veikėjų ir agitacijos išimtinai už savąjį kromelį.

Ta proga turime pasakyti, kad mes visą "Draugą", visus puslapius pavedame Lietuvos išlaisvinimo reikalams. Tai vis tik ne vienas puslapis i savaitę, bet šeši ir aštuoni puslapiai kasdien.

Antras frontas

Amerikoje esantieji ir visokiomis kalbomis kalbantieji komunistai labai daug rašo ir kalba apie "antrą frontą". Antras frontas pas juos pasidarė kasdieninė duona. Apie jį pilniausiai nusimano kiekvienas komunistiškas "saučius" ir "kriaučius". Jie visi duoda vyriausybei ir karo vadovybei nurodymus. Štai lietuviškų žargonu parašytas komunistiškas popieris neseniai turėjo savo pikniką ir to pikniko vardu pasiuntė Prez. Rooseveltui telegramą, kuriuo reikalaujama tuojau (immediately) atidaryti "antrą frontą".

Antrą ir dešimtą, ar kokį kitokį karo frontą atidarys karo vadovybė, kuomet ateis laikas ir galimybės jį atidaryti. Rezoliucijos jo nei pagreitins, nei palėtins — jos tik užpils vandens ant svetimo malūno, duos naociams progos paerzinti rusus ir jų agentus bei "punksus". Sitokias neapgalvotas rezoliucijas gali gaminti tik žmonės labai girti ir labai nesubrendę; už šitokių žygius jų "batiška" jiems galvas nukapoti.

Dėl reikalo pavaizdavimo ir jo tikresnio įvertinimo paimekime Amerikos, Japonijos ir Rusijos trikampį. Amerika yra Japonijos užpulta, Amerika su Japonija smarkiai kariauja. Amerikai būtų gera, kad jai i pagalbą ateitų Rusija, kad ji atidarytų antrą frontą prieš Japoniją; tas frontas Amerikai daug pagelbėtų ir patį karą sutrumpintų. Sumušus japonus ir uždarius rytų frontą, būtų galima mesti visą svorį i vakarų frontą ir sumušti vokiečius ir jų talkininkus. Propozicija, net ir rimtai galvojant, neblogo. Ką sakote, Amerikos komunistai? Pasiūlykite šią propoziciją Rusijos komunistams. Tegul jie praveda tokią pat propagandą Rusijoje, kaip kad jūs vedate Amerikoje. Fair and reasonable, ar ne?

Nelaukiant atsakymo, galima atspėti, kad Amerikos komunistai siūlomos propozicijos nesvarstys, ir Rusijos komunistai jos propaganduoti nedrįs, nes tas reikalas yra ne jų, bet vyriausybės kompetencijoje. Tik vyriausybė ir karo vadovybė ji gali išrišti ir įvykdyti.

Tad, "what's good for the goose is good for the gander"... Jeigu Amerikonafilams negalima propaganduoti antro fronto Rusijoje, tai Rusofilai — Amerikos komunistai, kaip idealūs komunistinės karalystės piliečiai, turėtų tą principą įvertinti ir pritaikinti taip pat ir Amerikai.

Visiems reikia aukotis

Prezidentas Rooseveltas įsakė apriboti gazolino pardavinėjimą visame krašte. Tai daroma ne tiek dėl to, kad trūkėtų gazolino, kiek tuo tikslu, kad sutaupyti gumą, kuri taip labai yra reikalinga karo pramonei. Gumos trūkumas krašte yra gana opus.

Šis Prezidento žingsnis nebuvo didelių surpizų. Buvo jaučiama, kad, ar vėliau ar anksčiau, tai įvyks. Pagaliau, jei rytinių valstybių žmonės galėjo apsieiti su mažesniu gazolino kiekiu, apsieisime ir mes, apsieis viso krašto žmonės.

Karą laimėti, tai viso krašto žmonių reikalas. Visi turi lygiai išsistadėti, dirbti, aukoti ir aukotis.

SPAUDOS APŽVALGA

Motinių rolė

Kai milijonai vyrų imama i kariuomenę, fabrikuose ima pritrūkti darbininkų vyrų. Jų vietas užpildo moterys. Iškeltas klausimas statyti prie darbų dirbtuvėse jaunas vaikus ir mažų kūdikių motinas. Tuo reikalu Kansas City vyskupas Edwin O'Haha pasakė:

"Imti mažų kūdikių motinas prie darbų, išskyrus namų ruošos, turėtų būti svyruojančios tautos pasakutinis šaltinis. Lėktuvų, tankų, ginklų, sprogstamos medžiagos ir laivų gaminimas turi būti paliktas kitoms rankoms, kuomet motinos turi auginti vaikus ir išauklėti juos krikščionimis vyrais ir moterimis".

Už geresnį pasaulį

Prof. Nicholas M. Butler, Columbia universiteto prezidentas, kaip pastebi "Amerika", pranašauja naują, geresnį pasaulį, kura bus sukurtas po dabartinio karo. Jis pramato didelius pakeitimus. Jis pareiškė, kad naujame pasaulyje turės būti pripažintos nepriklausomybės teisės visoms tautoms, didelėms ir mažoms. Jis stovi už Tautų Sąjungą.

Butler nurodo, kad buvusios socialinės ir ekonominės sistemos, ypač tos, kurios laikėsi Anglijoje ir Prancūzijoje, negalės išlikti nepakeistos. Naujas pasaulis turės sekti kūrybinio liberalizmo kryptimi, kuri bus geriausia rytojaus laisvų žmonių apsauga prieš valstybinį socializmą ir komunizmą.

Taip Butler pareiškė rugsėjo 6 d. Southampton, L. I. Be to, Butler nurodė, kad Europos amžius jau pasibaigęs; dabar atėjo eilė Šiaurės, Vidurio ir Pietų Amerikos, kurios turės vadovauti žmonijai.

Chicago Herald-American, be paprastai dedamų iliustracijų — paveikslų, kasdien pradėjo dėti jų net tris puslapius. Daugiausia iš karo. Idomu.

Prie šio dienraščio, labai prietelingo lietuviams, darbuojasi ir lietuvis žurnalistas Stasys Pieža, pradėjęs savo žurnalistinę karjerą bendradarbiaudamas dienraščiui "Draugui".

Lietuvos tremtinių šelpimui susirūpinę Chicago lietuvių veikėjai (visų grupių) buvo susirinkę praėjusį šeštadienį mūsų dienraščio redakcijoj svarbiu pasitarimui.

Tremtinių šelpimo problema, pasirodo, yra milžiniško didumo ir jos išsprendimui yra didelių kliūčių. Tačiau sutarta daryti viską, kas esamomis sąlygomis bus galima padaryti.

Hitlerio pastangos priversti Ispanijos diktatorių gen. Franco stoti i karą prieš demokratijas, tuo tarpu pasirodo tuščios.

Ispanijai yra didelis išrokaivimas pasilikti neutrale. Neutralitetas, pagaliau, yra jos išganymas. Tą žino Franco.

Jungtinės tautos neverčia ispanus stoti i karą jų pusėn. Jos tik nori, kad Ispanija išlaikytų neutralitetą.

Ir, išrodo, tik ginklo prievarta tegalėtų pakeisti ispanų nusistatymą. Ginklą pavartoti prieš Ispaniją Hitleris tur būt neišdrįs.

("Draugas", 1917 m. rugsėjo 14 d.).

Sukilimas Rusijoj numalšintas... Oficialiai paskelbta, kad gen. Karnilovo sukilimas esąs numalšintas. Maištininkai, anot Kerenakio, būsią patraukti i militarinį ir revoliucinį teismą. Sukilime žuvo nemažai karių.

Rygos frontas... Čia eina dideli rusų-vokiečių armijų mūšiai. Vokiečiai neatlaikė smarkių rusų armijos atakų.

Jauna para... Kun. Alek. Skripka šv. Kryžiaus bažnyčioj moterystės ryšiu, surišo žinomą jaunuolį Ant. Šedį su M. Šlušnaite.

Kun. F. Kemės Bridgeporte... Kun. F. Kemėsis, "Darbininko" redaktorius, atvyko iš Bostono ir apsigyveno šv. Jurgio par., Bridgeporte.

Po svieta pasidairius

Lietuviškų ruskelių gaziotoj Bruklyne Mizara labai dažnai poteriauja Stalinui. Nesenai įpuolęs ekstazėn jis nuėjo net prie durniausios rokundos, būtent, kad Stalinas yra visų tautų vadas, kad jis genijų genijus, kad jis vienatinis ant svieto žmogus, kuris muša didžiausį žmonių neprietelių. Baigdamas maldeį jis siūlo tokią rokundą:

"Šiuo metu kiekvienas protaujas žmogus gerai padarytų, jei susipažintų su Stalino raštais, su jo mokymais".

Amerikos žmonės dabar visokias būdais raginami pirkti karo, bonus ir stamapas, kad greičiau nusukus Hitleriui sprandą, o Mizara ragina pirkti... Stalino raštus.

Kur jus, tavorščiai, rasite didesnę pro nazi, kaip Mizara ir jo tavorščiai? Ragindamas melstis Stalinui jis nori nukreipti mintis nuo karo, kas yra puikiausiu pasitarnavimu Hitleriui ir jo ašiai.

Gal, Mizara po vainos tikisi gauti nuo Hitlerio medalių?

Norėčiau, ponas teisėjau, kad byla būtų atidėta. Man advokatas susirgo ir negali ateiti i teismą, — teisinosi vagis.

Idomu, ką gi čia pasakys tavo advokatas? Juk po licija tave nutvėrė kaip tik tuo metu, kai lauzė štoro duris, — pareiškė teisėjas.

Dėl to ir man yra idomu išgirsti, ką gi tas advokatas pasakys, — patvirtino vagis.

Vištos 'menas'

(Pasakėčia).

Kartą marga višta daili Sumisijoje, sugalvojo Kitų paukščių varvint seilę, Jiems surengiant lyg veseilę.

Kiti paukščiai nor' funių, O ji turi smegenų...

Tad surpuoš jina viena, Tik kad, ateitų diena, Kada paukščiai susirinks, Grūdus, vabalus terinks — Vienoj vietoj ilgiau bus.

Jau seniai ji vis mislijo, Kad 'veikimas' yr pašlijęs: Nieko, nerodo, nedaro, Tad ji dabar pabandys... Štai gi povas diduodegis, Patenkintas visad, regis, Uodegos praskleidimu, Nuobuodžiu suklidimu.

Štai gi jaunas pantarkynas, Bet ir jis tik: pur, pur, pur, Neišdaro kaip kitur. Štai gi vištos — draugės jos, Visados gi pabijos Ar tai povo, ar gaidžių, Nes "ėvirytis" negražu, Senoms, plikoms, beoudegėms;

Tad geriau tokioms nebargėms Kur pakampėse kiurksoti... Bet gi raiba višta ta, Ji pešta ir dar vežta, I kitus kiemus nešta. Bet plunksnas šiaip taip išlaikys.

Ji tad palinksminis visus, Užsidės lyg kad "ūsus" Garbės ženklan už veseilę. Štai popietį, aną dieną Paukščiai sus'rinko kaip vienas Žalios pievon vabalaut, Lyg kad piknikan baliut.

(Bus daugiau)

PRIEŽODZIAI

Delnu kūjo neatmuši.

SLAUČIANT KARO UGNIAI IŠKELIAMA VELIAVA

Amerikos marinai paneigdami karo ugnį, sprogdant japonų bomboms Midway saloje, vėl iškelta vėliava, kurią buvo nuplėšusi japonų bombos skeveldra, birželio mėnesį, vykstant Midway mūšiams.

PASIKALBĖJIMAS SU KAREIVIO SESUTE

— Velionu buvo apgaubta, bet negalės būti vienuole. — Antrą kartą sakyti sudiev sunku kaip ir pirmą. — Mama verkia, klausia kaip eina karas ir žiūri į žemėlapi.

Šv. Christoforo medalikėlis

Atėjo ji nešdama rankose gražų medalikėlį — norėjo, kad būtų pašventintas, o paskiau pasiūš savo broliui, į kariuomenę. Jos vardas Ona Aleliūnaitė ir sakėsi dirbanti Armour kompanijoje, po aštuonias valandas kasdien.

— Sunkiai dirbu, — pasakojo ji, — beveik vyrišką darbą. — Brolis išėjo, man daugiau reikia rūpintis mūsų pragyvenimu. Kad ir pavargus grįžtu, bet kai išimau, pavalgai vėl atsi- gauni ir užsimiršti apie nuovargį. Vakais nueinu kai kada į mūvį. Kai esti pamaldos, ateinu kartais į bažnyčią. Negaliu sakyti, kad labai dažnai melsčiausi, bet kai meldžiuos, tai stengiuosi melstis karštai. Per atostogas buvome nuvažiavę į Misourio valstybę. Čia Clyde miestelyje atradome bažnyčią, kurioje yra diena naktį adoracija. Man patiko. Aš jaučiausi laiminga. Vienuolės tokios malonios.

— Ko gero pati susigundysite stoti į vienuolyną... — Velioną jau buvau užsidėjusi. Mat, neturėjau ant galvos nieko, o taip neisi į bažnyčią, tai seserys juodu velionu apgaubė. Man patinka seserys, jos tokios ramios, bet reikia turėti pašaukimą į vienuolyną, nesijaučiu, kad pašaukimą turėčiau. Be to — vienuolės daugiausia dirba mokyklose, man rodos, kad šitoms pareigoms aš būčiau per daug nervinga.

Mama verkia, klausia kaip

— Brolį jau seniai išlydėjote į kariuomenę?

— Jau bus daugiau kaip penki mėnesiai, jis yra prie air corp. Buvo atvažiavęs dešimčiai dienų atostogų. Kai per tas dieneles su mumis buvo taip buvo gerai, rodos jis niekados nebuvo išėjęs, bet kai vėl išėjo, rodos, kad visai kur prapuolė. Antrą kartą sakyti sudėv tiek sunku, kaip ir pirmą.

Mes taip visi gerai sugyvenome, jis visą laiką išbūdavo namuose, tai kaip pasauliškai, jautėmės lyg į mirtį ji išlydėtume. Ypač aš atjaučiu mamą — jai vienintelis sūnus, jai mielas kaip kad buvo mažas berniukas. Dabar mama niekuo taip nesidomi, kaip karu. Seniau jai iš laikraščio pasakydavau kas ką užmušė, kitas naujienas, o dabar vis klausia — kur vokiečiai, kur rusai, kaip karas eina. Turiu žemėlapi, jai parodau. Verkia, tai ji kasdieną, o buvo taip stipraus charakterio. Ji žiūri paveiksluose parodytus japonus ir vokiečius belaisvius, jai prisimena, kad ir su jos sūnumi gali visaip būti.

Aš manau, kad ir kareiviams sunku, juk reikia nešti mirtį...

Ką brolis rašo

— Brolis rašo pora kartų per savaitę, — pasakojo toliau kareivio sesutė. — Laiškai vis maždaug panašūs: pasako kada atsikėlė, ką veikė, parašo jei buvo bažnyčioje, paskui pasako daugiau neturįs ką rašyti, mus myli, ir viskas. Jų paštas dar necenzūruojamas, gali rašyti ką nori. Mes jam nusiunčiam visokių siuntinėlių: riešutų, pyragaičių. Jis prašė atsiųsti šv. Christoforo medalikėlį. Rinkau 4 valandas — nežinau kurį paimti, visi gražūs. Meldžiuos už jį. Neseniai ėjau prie komunijos, aukojau už jo fizinę ir dvasinę sveikatą. Reikės kas mėnesį eiti prie komunijos.

Tėvelis mirė. Brolis buvo likęs vienas vyriškis mūsų šeimoje, taigi kai išėjo — didelis skirtumas. Nors mums

DĖL AUTOMOBILIŲ RACIONAVIMO

(„Draugas“ Acme telefono)

Bernard M. Baruch, dr. James B. Conant ir dr. Karl T. Compton (iš kairės ir dešinės) lankės Baltuose Rūmuose su pasiūlymu dėl gazo racionalizavimo ir automobilių važiavimo greičio nustatymo.

jo labai gaila, bet laiškuose to neparodome — jam ir taip gana rūpesčių, tai stengiamės verčiau jį pralinksinti. Taip, jis mėgsta pieną, tai rašom — gal pirksi karvę, bus governmentui lengviau išmaitinti, kaip kasdien pirkti pieną. Jis svėrė 205 svarus. Tai mes jam rašom — nebūk „sarmatlyvas“, kad gali — griebk ant- rą porciją, kad savo „stailą“ išlaikytum...

Jei pamatau jauną vyrą ne uniformoj

Kol brolis nebuvo mobilizuotas, tai būdavo keista, jei pamatai vyrą kariškoje uniformoje, o dabar jei pamatau jauną vyrą ne kariškoje uniformoje, tai, rodos, ar jis nesveikas, ar koksai slekeris.

— Tai kodėl gi pati nestojate į moterų armiją?

— Norėčiau, man patiktų prie nusių, prie ambulance, bet neturiu reikalingo išsi-

Seno metalo vėjus

Jau pasiruošta senų metalų vėjui. Blokų kapitonas duotos instrukcijos.

Yra pageidaujama, kad žmonės atiduotų senus metalinius daiktus, kaip misin- gines ar geležines lovas, elektros vietas, tosterius, senus peilius, lempas, durų rankenas, raktus ir tt.

Prašoma, kad žmonės seną metalą, gumą ir poperį padėtų prie saidoko ar ant pievelės, esančios prie savo namų. Šeštadienį rytą važiuos trokas ir padėtos daiktus pasiims.

lavinimo, o be to — gydytojas sakė, kad mano širdis nestipri. Pagaliau jei mano širdis ir išlaikytų, tai motinos tikrai palūžtų... Pati išeiti negaliu. Jei mobilizuos, jei pašauks — eisime visi ginti Amerikos, kurią taip branginame.

K. J. Prunskis

Padėka

Dievo Apvaizdos parapija. — Labdaryų Sąjungos 4 kp. ruoštas piknikas pavyko. Centrai įteikta \$80.00.

Siuo norime padėkoti mūsų spaudai ir lietuvių radio valandoms už garsinimą pikniko, kleb. kun. A. Martin- kui už paskelbimą iš sakyk- los, biznieriams ir profesio- nalams už medžiaginę para- mą, muzikantams už palink- sminimą atsilankiusių į pik- niką, Rožių ir Lelijų Klubo narėms už prisidėjimą dar- bu ir visiems, kurie tik ko- kiu būdu parėmė šį pikniką.

Pikniko komisijoj buvo: Grišius, Aukškalniene, Lau- rinaitienė ir Lukošienė.

O. Lukošienė

Susirinkimai

Bridgeport. — Dr. stės Šv. Onos susirinkimas įvyks ant radienio vakarą, rugsėjo 15 d. 7:30 valandą parapijos mažoje salėj ant antrų lubų. Narės malonėkite atsilankyti. Bus svarbių reikalų svarstymui.

Valdyba

Apašt. delegatūroje

WASHINGTON. — Jo Eksc. arkivyskupas Amleto Giovanni Cicognani, apaštališkasis delegatas J. A. Valstybės, pranešė, kad delegatūron atvyko ir pradejo pareigas eiti šios delegatūros naujas sekretorius, mons. Luigi Raimondi, kurs birželio mėnesį paskirtas sekretorium.

WHOLESALE

LIQUOR ISTAIGA

REMKITE SENĄ LIETUVIŲ DRAUGĄ.

MUTUAL LIQUOR CO. 4707 So. Halsted St. Telefonas: BOULEVARD 0014

SHERWIN-WILLIAMS

Kem-Tone DEL NUDAZYMO SIENŲ, LUBŲ... DEL NUDAZYMO SIENINES POPIEROS

Apdengia su vienu kotu... suais viena valanda. Neturi jokio kenksmingo odo. Lengva vartoti. Plaunamas.

JIS YRA PLAUNAMAS

Sumalkyt 1 gal. su vandeniu ir padarykit 1 1/2 gal. miltavos. Jums 3 kauluos, galvas vartojimui, tikrai \$2.98 už galioną.

Floor Sanders... \$1.50 už dieną Lenseed Alyva... \$0.80 už gal. Turpentinai... \$0.75 už gal.

BERLAND'S

PAINT & WALLPAPER STORE Glass — Brushes Popiera Sukarpome Veltui. 1917 SO. HALSTED STREET Phone: CANAL 4866 Mes pristatom visur veltui

Kas naujo Afrikos fronte?

Geriausios informacijos sako, kad vokiečiai turi rimtų priežasčių kelti aliarmą Vakarų Afrikos pakrančių. Todėl vokiečiai ir prašo Vichy, kad jiems duotų teisę nugabenti savo kariuomenę ir lėktuvus į Dakarą. Atrodo, kad Vichy nelabai links mu veidu pažvelgė į tokį na- cių reikalavimą ar prašymą, nes Vichy žino, jei tik su- tikty leisti nacių į Dakarą, tai tuojau Jungtinės Tautos įžengtų į Dakarą.

Yra ir daugiau faktorių, bet jie daugiau paslėpti. Greitu laiku generolas de Gaulle inspektuos equatūra- lią Afriką; U. S. yra įstei- gusi svarbią bazę Belgijos Gongo ir Britanija veikia ofensyvoje iš Maltos.

SKELBKITES "DRAUGE"

PILIETYBĖS PAMOKOS TEIKIAMOS VELTUI

Prasidės Ktv., Rugs.-Sept. 17 d. 8 v. v.

JOSEPH J. GRISH

4631 SO. ASHLAND AVE. TEL. YARDS 1001

\$100,000 STOCK LIQUIDATION PARDAVIMAS

SICITAI su dvejomis kelnėmis, 100% vilnoniai, \$55.00 \$22.00 vertės "close out" kaina. Pirkite dabar ir sutaupykite pinigų.

VYRŲ ŽIEMINIŲ O'COATS, \$29.50 vertės, parduoda dabar už \$14.50

MOTERŲ IR MERGINŲ AUDEKLINIAI SPORT COATS, Puikiai pasiūti. Tikra vertė nuo \$15.00 iki \$35.00. Parduoda dabar nuo \$9.75 iki \$16.75

FUR COATS, \$75.00 vertės, Parduoda po tiktai \$29.00

VAIKŲ DRABUŽIAI, Vaikams 4 metų \$6.95 ir \$8.95 vilnoniai siūtai, \$15 vert. aužemiti. kaina

MERGAICIŲ KOTAI ir DRESĖS NEPAPRASTAI NUZEMIN- TOMIS KAINOMIS. Dresės vertos \$3.95, parduoda po tiktai \$1.98

\$15.00 vertės KOTAI, parduoda po tiktai \$8.75

GABEL'S CLOTHING STORE

733 Maxwell St.

ATDARA KAS VAKARAS IR VISĄ DIENĄ SEKMADIENIAIS

WHOLESALE FURNITURE BROKER

Dining Room Sets — Parlor Sets — Bedroom Sets — Rugs — Radios — Refrigerators — Washers — Mangels — and Stoves. Nationally advertised items.

ALEX ALESAUSKAS and SONS

FACTORY REPRESENTATIVE

6343 South Western Avenue, Chicago Telefonas — REPUBLIC 6051

CRANE COAL CO.

WEST VIRGINIA GENUINE POCAHONTAS

Kol dabartinis stakas dar neišparduo- tas, ir neturėdami vilties gauti daugiau tuojau, mes siūlome, tiesiog iš geležin- kelio karo jums:

GENUINE POCAHONTAS, Mine run — labai lumpsuoti, tonas už tiktai \$8.65

GENUINE POCAHONTAS, Pečiams dydžio — Tikras Bargenas... \$8.95

BLACK BAND LUMP anglys, labai geri \$10.50 kepimui pečiuose ir namų šildytuvams..

5332 SO. LONG AVE. TEL. PORTSMOUTH 9022

What You Buy With WAR BONDS

When the American Expeditionary Force landed in Ireland recently newspapers reported the citizenry remarked at the similarity of the steel helmets worn by our boys with those worn by German troops. These steel hats are protection from shrap- nel fragments and other light mis- siles. We need thousands of them for they are a regular issue to every American soldier.

A smart strap fastens under the chin and they are padded for com- fort. One steel helmet costs \$5 so every time you fill a \$5 stamp book, you are buying protection for an American soldier. Invest at least ten percent of your income in War Bonds every pay day. Help your community reach its War Bond Quota. U. S. Treasury Department

PASKOLOS DAROMOS ANT PIRMŲ MORGICIŲ

GREITAI IR PIGIAI MĖNESINIAIS ATMOKEJIMAI

MUTUAL FEDERAL

Savings and Loan Association OF CHICAGO 2202 W. Cermak Road Telefonas: Canal 8887 Ben. J. KAZANAUSKAS Sekretorius

Labai Svarbus Visuomenei PRANEŠIMAS

Nuo October pirmos anglių kainos tikrai bus pakeltos.

Pristatymas iš mainų kas-kart darosi sunkesnis. Tikrai laimėsite pirkdami tuojau. Petroleum Carbon kuras yra paimtas dėl Defense dirbtuvių, bet The Vilija Anglių Co. dar jų turi. Ši firma turėdama 30 metų anglių biznyje patyrimą, pilnai gali patenkinti kiekvieną.

Pasirinkimui kuro geros rūšies kreipkitės pas — THE VILIJĄ COAL CO. 3700 So. Spaulding Avenue Phone: LAFAYETTE 2584 Savininkai — J. S. VITKUS ir J. J. PETRULIS

NEZIORINT KUR BONA — NAMUOSE — SVEČIUOSE — AR VAŽINĖJANT LAUKUOSE — VISA CHICAGO IR APYLINKĖS LIETUVIJA KASDIEN SU ATYDA KLAUSOSI:

MARGUTIS RADIO LAIKRAŠČIO PROGRAMŲ

Vienintelis ir smagiausias Vakarinis Lietuvių Programas Amerikoje! — VIENUOLIKTI METAI! — SEKMADIENIAIS 1 val. p. p. KITOMIS Dienomis 9:30 v. vak. PENKTADIENIAIS 7 v. v.

WHFC-1450 kil. 6755 So. Western Avenue Phone: GROVEHILL 2242

KADA KOKIE VYRAI NUMATYTI IMTI Į KARĄ

Amerika rimtai ruošiasi karui. 1942 metų dviejų mėnesių laikotarpį numatoma pašaukti visi 1—A ir qualified 1—B vyrai. Šių metų lapkričio ir gruodžio mėnesį numatoma pašaukti į karą tie vyrai, kurie motiną, tėvą turi išlaikyti.

1943 metų sausio — gegužės mėnesį numatoma pašaukti į karą vedę vyrai, bet neturi vaikų. 18 ir 19 metų vyrai į karą numatoma pašaukti kitų metų sausio — gegužės mėnesį. O

šeimos žmonės numatoma pašaukti į karą 1943 m. rugsėjo mėnesį ar vėlesniais mėnesiais.

Šis numatyta tvarka šaukti vyrus į karą gali būti pakeista, jei bus pašaukti tie vyrai, kurie palikti dirbti karo pramonėje. 18 ir 19 metų amžiaus šaukimas vyrų į karą irgi gali pakeisti numatyta tvarka, bet jų šaukimas į karą priklausys nuo kongreso akto.

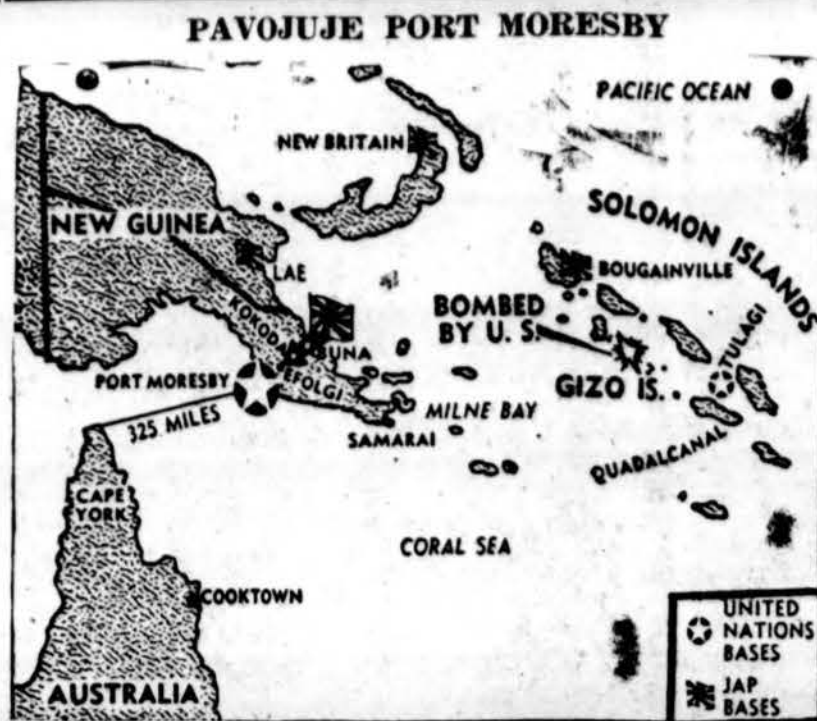
Netenka tikėti gandams, kad bus visi pašaukti nuo 18—45 metų amžiaus vyrai: Tada susidarytų 19,000,000 armija. Tiek nereikia. Lengvai galima sudaryti 8,000,000 armiją, nešaukiant su šeima vyrus.

Bus žiūrима kiek kas uždirba karo pramonėje

Pirmiau vyras išvengdavo kariuomenės, jei jis dirbdavo karo pramonėje. Bet dabar bus žiūrима kiek karo pramonėje dirbantįs į savitę uždirba. Tuo kas karo pramonėje daugiau uždirba, tuo jis bus skaitomas, kad reikalingas karo pramonei. O kiti bus imami į kariuomenę.

Cukraus gavimas bus suvaržytas

Cukraus gavimas gali būti dar labiau suvaržytas, nes Caribbean yra sumažėję laivų. Todėl netenka laukti, kad ateity bus galima gauti daugiau cukraus, bet prie šingai.

Japonai New Guinea pasistūmė pirmyn ir dabar jie randasi už 44 mailių nuo Port Moresby. Sąjungininkai stipriai gina Australiją.

IŠ KARO IR POLITIKOS LAUKO

Pacifiko frontas

Nors japonai Pacifike yra gavę ne vieną smūgį, bet su Japonijos kariais reikia rimtai skaičiuoti, nes jie puikiai yra paruošti kariauti džunglėse. Tai jau parodė kovos Malajuose ir Burmoje, o dabar New Guinea, kur japonai pasistūmė pirmyn ir dabar randasi už 40 mailių nuo Moresby uosto.

Jei japonams pasisektų paimti Moresby uostas, tai tada grėstų rimtas pavojus Australijai, nes iš Moresby uosto japonams į Australiją tebtų tik 400 mailių kelio.

Japonai yra gerokai nukentėję Coral jūrų mūšiuose. Jei japonai bandys užimti Australiją, tai jie turės į džungles pristatyti artileriją. Jei japonai bandys veržtis prie didelių laimėjimų lengva jėga prieš modernią apsiginklavimą ir jie laimėtų, tai įvyktų stebuklas, bet sąjungininkai netiki, kad toks stebuklas įvyktų.

Nors Jungtinės Tautos New Guinea ir gavo dabar šiekį tokį smūgį, bet atsižvelgiant į amerikiečių strategiją, kuri kartais pralaimėjimus mėgsta padidinti ar sumažinti. Australijos karo fronto teatre, atrodo, menkas dalykas, palyginti su visu karu, kuris yra apsiautęs beveik visą pasaulį.

Hitler's dreba

Nors Hitleriui dabar rusų fronte ir sekasi, bet jam daug rūpesčių kelia ateinanči metai. Ateinančiais metais Hitleriui reikės 1,000,000 naujos kariuomenės, kuri reikės užkaišioti spragas. Taip pat reikia nepamiršti, kad Hitleriui kelia

rūpesčius ir tas faktas, kad Jungtinių Tautų oro jėgos smarkiau veikia Vokietijoje ir okupuotuose kraštuose. Todėl Hitleris turi galvoti apie savo oro jėgų štabo padidinimą. Reikia naujų jėgų. Iš kur jas imti. Atitraukti iš fabričių. O kuo užpildyti fabričius, nebent atveši darbininkus iš okupuotų kraštų, jei okupuotų kraštų žmonės nevažiuoja savu noru į Vokietiją. Reikia prievarta atvežti. Bet koks ten darbininkas, kuris dirba priverstas, o dar pusalkanis. K.B.

Karui prasidėjus padaugėjo gimimai

Karui prasidėjus padidėjo gimimų skaičius, todėl Amerikoje vaikų rūbų krautuvių pasidarė puošnės ir vaikų rūbais ir kitais dalykais turtingesni.

Visai natūralu, kad karui prasidėjus pašoksta vaikų gimimai. Taip esti visur. Bet karui tęsiantis vaikų gimimai pradeda mažėti, nes daugelis vyrų esti karo laukuose.

Iš trijų du į Navy, o vienas į armiją

Jei į karą eina trys šaukiami vyrai, su tam tikrais gabumais, tai iš jų du tenka Navy ir vienas armijai. Į laivyną daugiau stoja, negu į armiją, nes įstoja į Navy gauna specialisto rangą.

Pirmenybė kariui, o ne karo mašinai

Pirmiau armijoje buvo pabrėžiama mechanizuotų pabuklių reikšmė kare, o dabar labiau pabrėžiama vyrų reikšmė kare. Visai teisingai. Gal būtų, greitai bus gauta žuvusių sąrašas, jei būtų teikiama pirmenybė karo mašinai, negu kariams, tai tada atrodytų, kad jų pralietas kraujas mažai ką tereikšia.

Būti draugiškam žodžiuose ir greitam darbuose, visa tai maža kainuoja ir labai naudinga. (Henrikas IV)

PRANCŪZŲ MOTERŲ SLAPTAS VEIKIMAS

Vichy vyriausybė gyvai susirūpino prancūzų moterų požeminiu (slaptu) veikimu. Šis prancūzų moterų slaptas veikimas prasidėjo nuo pereinamosios žiemos, kai valdžia sumažino maistų. Prancūzų moterys pareikalavo, kad maistas būtų padidintas ir Vichy jų reikalavimą patenkino. Nuo to laiko tos moterys išsikirste po visą neokupuotą Prancūziją ir pradėjo slaptą vei-

kimą. Jos turi vietas, kur pabėgėlius ir sabotažnikus slepia. Tenka pastebėti, kad prancūzų moterų slaptas veikimas reiškiasi Sete ir Montpelier. Daugelis slapto veikimo moterys turi ryšių su kovojančia Prancūzija ir kitomis slapto veikimo grupėmis. Prancūzų slapto veikimo moterys leidžia laikraštį: "La Voix des Femmes" (moterų balsas), kuris plačiai pasklaidęs.

Namų renduotojams išsiųsti klausimų lapai

Chicagoje ir jos apylinkėse susirūpinta gerai išstudijuoti namų rendas. To dėl tuo tikslu pereiną penktadienį išsiųsta 30,000 namų nuomotojams klausimų lapai. Pereiną šeštadienį buvo išsiųsta 20,000 namų nuomotojams klausimų lapai. Daugiau kaip 800,000

nuomotojų gaus tokius klausimų lapus ir juos reikia gerai išstudijuoti ir penkolicos dienų laikotarpį užpildyti klausimų lapą grąžinti ten, iš kur jis yra gautas. Tie klausimų lapai tarnaus butų nuomų kainoms nustatyti.

Nacių kolonizacijos planai

Sakoma, kad Berlyne yra paruošti planai 400,000 lenkų iškelti iš Pomirranijos ir rengiamasi prie propagandos, kad vokiečiai važiuotų apsigyventi lenkų vietose. Vargu ar ši propaganda pa vyks, nes ir vokiečiai nelabai nori važiuoti iš savo tėviškes, juo labiau, tada neišiki karo ateitis.

Jei naciams nepavyktų propagandą, kad vokiečiai vyktų apsigyventi Pomirranijoje, tai greičiausia įsakymo keliu vokiečiai bus apgyvendinti Danzige ir rytų Prūsijoje, nes nacių plane numatyta, kad tose vietose gyventų tik "gryni" vokiečiai, su savo kalba ir papročiais.

Karas sumažino mokinių skaičių mokyklose

Dr. William H. Johnson, superintendent of schools, pereiną penktadienį pareiškė, kad šiais mokslo metais Chicagos viešose high schools mažiau 9,000 mokinių, negu pereiną metais buvo, o pradžios viešose mokyklose sumažėjo 6,630 mokinių. Šis mokinių skaičiaus sumažėjimas pasireiškė todėl, kad daugelis jaunuolių išėjo į karą.

Šiais mokslo metais Chicagos viešose high schools mokinių skaičius su mažėjo, bet kokių tūstančių padidėjo pradžios mokyklose.

SKAITYKITE "DRAUGĄ" REMKITE "DRAUGĄ"

Taip pat naciai ruošia planus Kaukaze apgyvendinti pietų vokiečius, "patikimus" "austrus ir slovokus."

Vargu ar bus išvengta kavos racionavimo

Nors iš Brazilijos konvojais kavą ir galima pristatyti į Ameriką, bet sunku tikėti, kad būtų išvengta kavos racionavimo.

Garsėja senatorius Taft

Senatorius Robert A. Taft kas kart labiau, pasižymi Washington. Senatoriaus svoris kas kart vis kyla tak su, ekonomijos, drafto ir už sienų reikalų klausimais.

Nenoras ar nerangumas

Jei kas nori iš krautuvių gauti dantims pasto, turi atnešti tuteles, o tada gali gauti tutele su pasta. Bet kai kas dėl nerangumo ar kitų priežasčių tuščių tutelių neatneša, todėl ir negauna pasto. Kai kas dantis pradėjo valyti paderiu, nes jų dėžučių nereikia grąžinti.

Svarbus posėdis tremtinių reikalais

Pereiną šeštadienį, rugsėjo 12 dieną, Chicagoje įvyko lietuviškos visuomenės veikėjų posėdis, kuriame buvo tariamasi ir ieškoma kelių pagalbėti lietuviams tremtiniams, esantiems Rusijos gilumoje.

× Marquette Parke dviejuose blokuose, tarpe 69 ir 71 ir Talman ir Washtenaw, praeitą sekmadienį buvo vėliavų iškėlimo iškilmės, kuriose dalyvavo blokų kapitonai: F. L. Savickas ir P. Venckus. Paradi vadovavo Darius-Girėnas Amer. Legiono posto benas.

× Dr. Geo. Serner, lietuvis akių gydytojas, 3401 S. Halsted St., savo atostogas praleido Sodas, Mich. Grįžęs pasakoja, kad atostogos buvo tikrai smagios ir kad pasilsėjęs galės dar geriau lietuviams patarnauti akių gydyme.

× Kun. A. Micūnas, MIC., prieš grįždamas į Marquette universitetą, Milwaukee, keletoms savaitėms parvyko pas savo tėvus paviešėti.

× Matas Jonavičius, ilgai darbavęs Brolių Aleksijonų ligoninėje, Chicago, šaukiamas į kariuomenę. Jis priklauso LRKSA 100 kuopai. Dabar gyvena Ciceroje adresu 1324 So. 50th Ave.

× Kun. J. Stankevičius, Nekalto Prasidėjimo Panelės šv. parapijos vikaras, labai populėrus ir mėgiamas jaunimo. Jis yra dvasios vadovas chorų ir jaunimo draugijų. Chorams pagerbti parapijos komitėty suruoštoji puotoj kun. J. Stankevičius visą programą pravedė puikia lietuvių kalba.

× Valsių, gyvenančių adresu 4421 S. Artesian Ave. sūnus atsiseivkino su tėveliais ir liuosnoriu išvyko į karo laivyno tarnybą. Valsiai yra nuolatiniai "Draugo" skaitytojai.

× V. ir S. Arbis (Arbačauskai), 1320 So. 50 Ave., nepaprastai džiaugias garbio dovana — sveiku, diktų sūneliu. Tėvai, nors čia augę, bet susipratę lietuvių. Abu daug veikia L. Vyčių 14 kuopėje.

× Ona Piežienė ir Marijona Rėzgaitė yra retos seserys, kurios drąsiai gali pasirodyti scenoje mūsų vakaruose duetu. Dainą pamėgusios jos yra puikiai susidainavusios. Ona Piežienė neskyj puikiai yra vaidinus operetėse.

× Mrs. Lillian Renecke (lietuvaltė), Nekalto Prasidėjimo Panelės šv. parapijos choro narė-veikėja, yra nepaprastų scenos gabumų. Ji gali puikiai imituoti (balsu ir judesiais) kiekvieną kino artistą. Be to, yra parašius muzikalę komediją, kurią ateinančią žiemą choras žada atvaidinti.

× Sodalicija (Nekalto Prasidėjimo Panelės šv. parapijos) spalio 11 d. parapijos salėj dideliu bankietu ir gražia programa minėjo 10 m. gyvavimo sukaktį.

SKELBKITE "DRAUGĄ"

BUDRIKO LEIDŽIAMO RADIO PROGRAMAI:
WCFL—1000 K. nedėlios vakare 9 valandą.
WHFC—1450 K. ketvergais 7 val vakaro.
WAAF—950 K. kasdien, 5:15 vak.

RUDENS ATIDARYMO IŠPARDAVIMAS:

Rakandų, Parlor Setų, Pečių, Lovų, Matrasų, Radio, Reikordų ir Jewelry.

Atidaryta ir nedėliomis iki 5 val. vakaro.

JOS. F. BUDRIK,
INCORPORATED
3241 So. Halsted St.
Tel. CALumet 4591

Gražiausias Pasirinkimas Jaunavedėms

SUKNELIŲ PRIEINAMOMIS KAINOMIS

PILNAS PASIRINKIMAS SUKNELIŲ — SERMĖGŲ — SIŲTŲ IR KAILIŲ

Jaunavedėms Šyrai ir Suknelės Mūsų Specialybė

Labai geros rūšies moterų kailiniai, kailiškai papuoštai arba cloth kotal pasidūda nužemintomis kainomis.

ATEIKITE IR PATYS PAMATYKITE SIANDIEN!

PEOPLES CLOAK and BRIDAL SHOP

1711 W. 47th St. Yards 2588

Mrs. K. P. Dziubak ir Duktė, Sav.

PASKOLOS DAROMOS ANT PIRMŲ MORGICIŲ!

STATYBAI — REMONTAVIMUI ARBA REFINANSAVIMUI

ant Lengvų Mėnesinių Išmokėjimų!

PANAUDOKITE PROGĄ DABARTINIEMS ŽEMOMS NUOSIMCIO RATOMS.

TAPKITE FINANSINIAI NEPRIKLAUSOMI!

TAUPYKITE mūsų įstaigoje. Jūsų indėliai rūpestingai globjami ir ligi \$5,000.00 apdrausti per Federal Savings and Loan Insurance Corporation. Mokame 3 1/2%. Jūsų pinigai greitai išmokami ant pareikalavimo.

SENIAUSIA IR ŽYMAUSIA LIETUVIŲ FINANSINĖ ĮSTAIGA — 46 Metal Sekmingo Patarnavimo!

KEISTUTO SAVINGS and LOAN ASSOCIATION

TEL. CALUMET 4118 Jos. M. Mozeris, Sec'y. 3236 SO. HALSTED ST.